SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 14. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JANUARY 23, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 23-го СІЧНЯ 1991 Ч. 14. РІК XCVIII.

ПОСИЛИЛАСЬ АҐІТАЦІЯ ЗА ВИХІД КРИМУ ЗІ СКЛАДУ УКРАЇНИ

Симферопіль (УНІАР, УПА). — Тут від перших днів січня влада Кримської области розпочала широкі акції на підтримку референдуму про вихід Криму зі складу України. По всіх містах і селах розклеєно летючки з закликом взяти участь у референдумі.

На своїй конференції Федерація незалежних профспілок Криму (нова назва офіційних профспілок) ухвалила заяву, у якій закликає своїх членів взяти участь у референдумі за автономію півострова.

Група невідомих у цивільному 4-го січня затримала трьох активістів Української Республіканської Партії. Назвавшись працівниками міліції, особи в цивільному відвезли затриманих до відділу міліції, де їх обшукали і забрали 20,000 примірників відозви УРП до населення Криму з закликом бойкотувати референдум. Протримавши вісім годин, затриманих відпустили.

Згідно з рішенням совєтського уряду на Кримський півострів перекидають військa з Німеччини, Мадярщини та Чехо-Словаччини. У південній частині півострова продовжується оновлення і збільшення військових підрозділів та з'єднань. Десантні, ракетні та авіяційні частини поповнюються досвідченими кадрами фахівців. Зростає кількість офіцерів у військових формуваннях, які були послані „для захисту соціялістичних ідеалів" у Грузію, Азербайджан, Узбекистан та Молдову. Поповнюється також розташований у Севастополі та Керчі морський збройний контингент.

У Севастополі перед Різдвом у під'їзді свого будинку тяжко побитий невідомими особами редактор кримського відділення Українського радіо Віктор Хоменко, який перебуває в лікарні і струсом мозку. Незадовго до нападу на адресу Хоменка надійшли погрози від організації Союзу руських патріотів. З Криму також повідомляють, що обласний відділ культури в особі завідуючого Пересунька та його заступника Білого заборонив проведення у Криму Днів Української Культури. Голові кримського відділу Товариства Української Мови „Просвіта" Алі Петровій чиновники заявили: „Всьо, что касаєтся культури, принадлежіт нам". Згідно з рішенням Кримського обкому КПУ з 30-го грудня 1990 року обласна газета „Крымская Правда", яка належала і обкомові КПУ, і Обласній Раді народних депутатів, тепер віддається виключно у розпорядження Компартії. Як інформує кореспондент УНІАР Віктор Ласкін, комуністи контролюють усі засоби масової інформації Криму.

Новостворені організації Криму 25-го грудня минулого року відбули спільну нараду, на якій ухвалили заяву з закликом бойкотувати референдум, запланований на 20-го січня 1991 року, щодо визначення адміністративно-територіяльного статусу півострова. У заяві сказано, що тимчасове положення про референдум, ухвалене на сесії Кримської Обласної Ради, не є чинним, оскільки документ не затверджений Верховною Радою України та Верховною Радою СССР. Запланований референдум не враховує інтереси корінної нації. Заяву про бойкот референдуму підписали представники Організації кримсько-татарського національного руху, Української Республіканської Партії, Демократичної Партії України, Товариства Української Мови „Просвіта", Народного Руху України, Народного Фронту Криму, Демократичного Союзу, Консервативної партії національної незалежности Криму, Ялтинської Соціял-Демократичної організації, Ліберально-консервативної фракції Демократичної партії Криму, Симферопільського Клюбу Виборців.

Підписано протокол про співпрацю, дружбу та взаємодопомогу між Соціял-Демократичною Спілкою Керчі та Консервативною партією національної незалежности Криму. Протоколом затверджено нову тактику спільної політичної боротьби і дано оцінку ситуації, що склалася в регіоні. Наголошено, що комуністична влада в області форсує проведення референдуму про статус Криму через те, що в Україні на березень 1991 року заплановано референдум з приводу довір'я Верховній Раді України.

(Закінчення на стор. 3)

„Надія" простягає допомогу Львовові

Стемфорд, Конн. — Єпископ Василь Лостен подає до відома вістку, що відома в цілому світі доброчинна організація Говп, Інк., на своєму засіданні 19-го грудня минулого року, вирішила прийти з допомогою Українській Католицькій Церкві у Львові, щоби під її опікою відновити знову лічницю для вбогих, що її колись заснував Слуга Божий Андрей Шептицький.

Організація Говп — „Надія" свої початки виводить з 1958 року. В той час д-р Вілліям Волш, який впродовж Другої світової війни відбував службу на американському військовому кораблі, то й мав нагоду бачити, яку незадовільну лікарську опіку, а то й цілковитий її брак, має велика частина населення світу, запропонував тодішньому президентові ЗСА Двайтові Айзенгаверові, щоби колишній шпитальний воєнний пароплав морської фльоти перетворити у першу світову плаваючу лікарню під назвою „С.С. Говп" — „Надія". Сьогодні цілий світ знає про корабель-лікарню „Надія" та тих багатьох лікарів-добровольців, які вертують своєї знання та працю, щоби нести крихітку надії тим, що її потребують у всіх закутках земної кулі.

Владика Лостен стверджує, що не мав жодного запевнення, що ним подане прохання на допомогу відновлення колишньої лікарні для бідних Слуги Божого Андрея Шептицького у Львові буде прийняте та так скоро позитивно вирішене. На скликаному засіданні розглянено можливості найкращої допомоги. У великій пригоді став звіт самого Владики Лостена, який недавно побував у Львові та мав можливість точно розпізнати про найбільш конечні потреби — основних лікарських приладів і ліків. Відтак Владику Лостена повідомлено, що до Львова поїде семичленна група, завданням якої буде уточнити потреба та перевірити, як найкраще допомогти поліпшити спроможності лікарні.

Ольга Карасінська, як адміністраційна асистентка та перекладач, три лікарі, адміністратор здоровельної опіки, шпитальний архітект і біомедичний інженер творять групу перевірки. Одним із трьох лікарів є д-р Ян Гроховський, українець, що працював у Польщі та в ЗСА. Також з допомогою на утримання цієї лікарні прийде організація ФАДІКА. (Foundation and Donors Interested in Catholic Activities). Згадана група зустрілася 20-го січня в Кракові у Педіятричному інституті, де остаточно схвалила свої пляни та ранком 21-го січня мала вирушити до Львова автомобільним „вeном". Перебування групи у Львові заплановано від 21-го до 25-го січня. Після від'їзду зі Львова — знову зустріч в Кракові, де у наступних двох днях порівняють і перевірять свої спостереження та вікінчать звіти, а тоді започаткують допомогову акцію.

Москва затягує виведення військ з Польщі

Варшава. — У вівторок, 15-го січня, в газеті „Знамя победи", яку видає група совєтських військ у Польщі, була надрукована заява командуючого цими військами генерала Віктора Дубініна. Заяву передрукували польські газети. В ній сказано, що не зважаючи на численні просьби польського уряду вивести 50-тисячний гарнізон совєтських військ до кінця цього року, виведення буде здійснене тоді, коли вище совєтське військове командування визнає це доцільним. В усякому разі, це відбудеться не раніше виведення 350,000 військовослужбовців совєтської групи військ з Німеччини.

В. Дубінін обвинуватив нове керівництво Польщі в тому, що воно ворожо ставиться до совєтських військовослужбовців, намагаючись представити їх як окупантів і намагається вигнати їх з країни без зброї і бойової техніки. Генерал Дубінін заявив, що такі дії ганьблять країну, яку в 1944-45 роках звільнила совєтська армія від гітлерівської окупації.

Польський уряд повідомив, що заяву Дубініна не можна вважати документом в дальшому розвитку подій, бо в даний час між СССР і Польщею на найвищому рівні ведуться переговори про виведення совєтських військ.

Стаття генерала Дубініна вказує на стурбованість совєтських старшин, які служать на Заході, своєю дальшою долею. В той же час справа про виведення совєтських військ з Польщі може стати своєрідним важелем, з допомогою якого Москва хоче вирішити в свою користь фінансові проблеми, зв'язані з перевезенням військ і техніки з Німеччини польською залізницею. Згідно з оцінками поляків, для цієї акції треба 11,000 поїздів.

Представник польського міністерства закордонних справ Владислав Клачинський заявив, що переговори про виведення совєтських військ будуть відновлені в лютому. Польща — єдина східньоєвропейська країна, яка ще не врегулювала з СССР справу про термін і умови виведення совєтських військ зі своєї території.

М. СУК В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — У серії „Полуденних концертів", які відбуваються в церквах фінансового дистрикту Манггеттену в будні дні вполудне, в четвер, 24-го січня, в год. 12-ій, у церкві св. Павла, Бродвей і Фултон вул., виступить піяніст з України Микола Сук. Програма триватиме 40 хвилин.

З'їзд організацій допомоги Україні відбудеться 26-27-го січня

Джерзі Сіти, Н.Дж. — В суботу і неділю, 26-го і 27-го січня, відбудеться з'їзд організацій допомоги Україні в готелі Holiday Inn Jetport, 1000 Spring St., Elizabeth, N.J. поблизу летовища в Ньюарку, Н. Дж.

Згідно з повідомленням Підготовчої комісії наради цього з'їзду почнуться в суботу, 26-го січня в годині 10-ій ранку та повинні закінчитися в неділю, 27-го січня не пізніше 4-ої год. по полудні.

На порядку нарад цього установчого з'їзду нової централі організацій допомоги Україні звіт Підготовчої комісії, вибір президії та комісій з'їзду, звіти Екзекутиви та Контрольної комісії Народного Фонду Допомоги Україні, схвалення статуту нової централі організації з пропонованою назвою Координаційний Комітет Допомоги Україні і вибір його керівних органів.

На ці установчі збори Координаційного Комітету Допомоги Україні запрошені всі комітети та організації допомоги Рухові, як також організації та установи, які допомагають Україні, або плянують таку допомогу. Підготовча комісія сподіється понад сотні учасників-делегатів таких організацій та установ.

ВОЄННІ ДІЇ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ ПОШИРЮЮТЬСЯ

Ріяд, Савдійська Арабія. — Не зважаючи на інтенсивне бомбардування летунськими з'єднаннями З'єднаних Стейтів Америки і альянтських держав Багдаду та інших іракських міст, зокрема військових об'єктів, летовищ, ракетних гнізд тощо, Ірак продовжує бомбардувати ракетами не тільки Ізраїльські міста Тель Авів і Гайфу, але також Ріяд і Дагран у Савдійській Арабії. Правда, від коли ЗСА заінсталювали в Ізраїлі свої протиракетні автоматичні прилади завданням яких є переловлювати і зістрілювати в повітрі ворожі ракети, бомбардування Ізраїля принаймні тимчасово припинилося, але натомість іракці вже двома серіями обстріляли, також не дуже успішно, два згадані савдо-арабські міста. З усіх 11 ракет тільки дві досягли своєї цілі і розірвались, решта дев'ять були зістрілені в повітрі.

Військових стратегів турбує натомість іша справа. Головне командування альянтськими військами в Савдійській Арабії призналося, що американське, британське, французьке і кувайтське летунство, яке в більшості бере участь в бомбардуванні Іраку і Кувайту, побоюється, що альянти зуміли знищити тільки 20 відсотків бойових іракських літаків, решту диктатор Іраку Саддам Гуссейн наказав перекинути на північ і заховати у сталево-цементових бункерах, які можуть знищити тільки нуклеарні ракети. Стоїть тепер питання, чи зробив він це зумисно, щоб пізніше використати 80 відсотків свого летунства проти американської й альянтських армій, як вже розвинеться наземна офензива, чи значить про перевагу альянтського летунства заховав свої літаки для „остаточної розправи з американськими інтервентами", як це він любить при кожній нагоді повторювати.

Крім того, кажуть військові аналітики і спостерігачі, іракська армія в Кувайті стоїть на поготові в такому ж числі, як на початку війни, незаторкнута бомбардуванням альянтських літаків. Військова розвідка твердить, що скомплікована система бункрів іракської армії в Кувайті це чергова проблема, яку може розв'язати тільки нуклеарна зброя, згладно нуклеарні ракети. Дехто здогадується і рівночасно побоюється, щоб часом іракці, принаймні передові частини Іраку, не пропустили частину американської армії на територію Кувайту, а потім, щоб не вдарили по альянтах з двох сторін. В такому випадку жертви в людях були б дуже високі, а про ці жертви систематично говорить сам С. Гуссейн і його помічники від пропагандивних справ. Вони також говорять, повторюючи за Гуссейном, що Ірак ще навіть не розпочинав війни і навіть маленької частини зброї, яка знаходиться в його розпорядженні не вживав.

Припустім, що частина з цієї зливи цілей є пропагандою, яка не заслуговує на увагу. Але визнання альянтів, що вони знищили тільки 20 відсотків літаків і не всі ракетні вистільні, як думалося у двох перших днях війни, наказує головному командуванню американської армії обмірковувати ще й ще раз стратегію альянтів і евентуальні приховані заходи Іраку, який плянує диявольську розправу зокрема над американцями.

Головнокомандуючий американською армією в Савдійській Арабії ген. Норман Сворцкопф в розмові з кореспондентами вже кинув фразу для роздумування і сумнівів, говорячи про частинний неуспіх бомбардувань. Тому нічого дивного, що американці моляться, протестують і рівночасно підтримують Уряд і президента Джорджа Буша з помітним затурбуванням про дальший хід і висліди війни, — кажуть спостерігачі.

В АМЕРИЦІ

ЯК ВИКАЗУЮТЬ НАЙНОВІШІ опити, початкова реакція американських громадян на рішення президента Джорджа Буша атакувати Ірак минулого тижня була позитивною. З опитуваних 79 відсотків схвалило рішення війни з Іраком 15 відсотків було проти цього рішення, а 6 відсотків не мали жодної опінії. Також більшість громадян не думає, що ця війна буде дуже коротка, 39 відсотків уважають, що це затягнеться на тижні, 23 відсотки уважають, що ця війна триватиме кілька місяців, а 5 відсотків є таких, які уважають, що ця війна може тривати рік або й довше.

ВІДОМИЙ ЄЗУЇТСЬКИЙ аналітик Римо-Католицької Церкви уважає, що цього року Папа Іван Павло II найменує найменше одного американського кардинала та кілька з країн Східньої Европи, щоби в цей спосіб підтримати місцеві Церкви, які виходять з підпілля після 40-літньої комуністичної неволі. Єзуїт о. Томас Ріс пише у виданні єзуїтського тижневика „Америка" з 26-го січня, що цієї нової номінації будуть серед 17, що їх Папа Павло Іван II повинен призначити, щоби заповнити звільнені місця в Кардинальській колеґії. Одною з найважливіших функцій Кардинальської колеґії, є вибір при закритих дверях Папи Римського. Крім того кардинальське звання завжди приносить престиж не тільки даній духовній особі, але також його Церкві.

РАДІОВИСИЛЬНЯ АМЕРИКАНСЬКОГО Уряду через свого речника, заступника директора радіостанції у Вашінгтоні Роберта Джілетта, заявила кореспондентам засобів масової інформації, що з уваги на події в Литві та спроби М. Горбачова придушити демократичну пресу вирішено збільшити радіопередачі до Литви, Латвії та Естонії. До цього часу радіопередачі до країн Прибалтики тривали одну годину денно, тепер це подвоїлося, а у випадку Литви, де совєтські війська захопили насильно головну друкарню, радіопередачі збільшено втроє. Він також пояснив, що через великий спад вільнодумної преси після захоплення друкарні, місцеві кореспонденти передають свої звідомлення до „Радіо Свобода", а ці тут вже на хвилях етеру зі своєї станції передають їх у Литву.

У СВІТІ

КОРЕСПОНДЕНТ АҐЕНТСТВА Ассошіейтед Пресс повідомляє, що після атаки летунських з'єднань коаліції на Ірак і Кувайт, зглядно на тамошні військові об'єкти, ізраїльське населення, зокрема мешканці Тель Авіву і Гайфи, пережили велику напругу в очікуванні на заповіджену Саддамом Гуссейном атаку на Ізраїль. Тепер після першої атаки Іраку на згадані два міста ізраїльці все одно неспокійні, бо на їхню думку, незбалянсований С. Гуссейн все ще може спромогтися заатакувати Ізраїль хемічними ракетами, що було б катастрофою не тільки для Ізраїля, але також для Іраку, бо Ізраїль, як заявили його урядові і військові представники, готові боронитися усіма доступними йому засобами. Кожному тепер відомо, що Ізраїль розпоряджає нуклеарними ракетами, які можуть перерішити дуже скоро вислід війни, хоч така розв'язка не принесе миру в Близькому Сході.

СПОКІЙНІ ПОЛІТИКИ Савдійської Арабії заявили кореспондентові Ассошіейтед Пресс Мортонові Розенблумові, що покищо вони задоволені вислідами бомбардування військових об'єктів на території Іраку і Кувайту летунськими з'єднаннями коаліції, „але війна ще не закінчилася і тому не треба робити собі фальшивих ілюзій про скоре закінчення конфлікту". Савдійці вірили у перемогу коаліційних військ з перевагою американської армії і технології, але вони сподівалися масивної атаки військ Саддама Гуссейна і поважних жертв зі сторони коаліції. Покищо акції розгортаються несподівано успішно і до великого зудару наземних військ ледве чи дійде, якщо бомбардування буде продовжуватися дотеперішніми темпами і методами.

СОВЄТСЬКИЙ ГЕНСЕК і президент СССР Міхаїл Ґорбачов, виступаючи на телевізії, заявив совєтським глядачам, що президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш повідомив його одну годину перед початком атаки летунських з'єднань і коаліції на іракські військові об'єкти в самому Іраку і Кувайті. Від імені Дж. Буша до Ґорбачова потелефонував по прямій телефонній лінії державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер. Миротворець М. Горбачов заявив у своєму виступі, що він жалує, що не вдалось полагодити близькосхідного конфлікту мирним способом. Совєтське пресове агенство ТАСС повідомило, що совєтські війська на південному кордоні, поставлені у стан бойової готовности, бо, мовляв, воєнний конфлікт проходить у безпосередній близькості „від наших кордонів", — сказав кореспондентам заступник міністра закордонних справ Александер Бєлоногов.

Відбулася сесія про стан української історіографії

Ню Йорк (УІТ-ПС). — У суботу, 19-го грудня тут в готелі Гілтон відбулася академічна наукова сесія УІТ під час 105-ої річної конвенції Американської історичної асоціяції (AIA). Сесія на тему „Гласність і сучасний стан української історіографії: вибрані проблеми" мала таких доповідачів: д-р Тарас Гунчак (Ратґерс університет), д-р Юрій Книш (Манітобський університет) д-р Олександер Сидоренко (Акранзаський університет) д-р Джеймс Мейс (Конгресова комісія для дослідження голоду, Вашінгтон) і д-р Любомир Винар (Кентський університет), керівник сесії. Т. Гунчак доповідав на тему „Питання об'єктивности в реконструкції модерної історії України", а доповідь Юрія Книша п.з. „Термінологічні проблеми серед ньовітної історії України" через непристутність доповідача відчитав О. Сидоренко. На початку сесії проф. Л. Винар проголосив 1991 рік роком Михайла Грушевського, найвидатнішого українського історика і першого президента УНРеспубліки. Це він також раніше зробив у Києві, Мюнхені і Торонто в імени УІТ у співпраці з Науковою Радою при СКВУ.

Проф. Т. Гунчак проаналізував теперішній стан історіографії в Україні, і прийшов до висновку, що теперішні офіційні історики дальше тримаються партійної історії і вони дальше кермують Інститутом Історії АН (Кондуфор, Сарбей, Симоненко, Хміль і інші). Вони є при „владі" і намагаються впливати через УІЖурнал й інші видання на розвиток історичної науки в Україні. Рівночасно зростають ряди істориків, які вже не визнають партійної догми і досліджують окремі питання історії самостійно. Можливо, що ця течія, з часом, зміцніє і тоді також зміниться характер видань. Наразі історики, якщо йдеться про національне відродження, позаду літературонзавців і письменників, які очолили національний рух відродження в Україні.

Д-р Ю. Книш обговорив центральну тему української історіографії „Терміно-

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНСЬКІ МУЗИКИ ДАЮТЬ КОНЦЕРТ В ЛІНКОЛЬН ЦЕНТРІ

О. Криса розповідає про свої виступи.

Джерзі Сіті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Відомий у Північній Америці віртуоз-скрипаль Олег Криса, має, здається, невтомну енергію і послідовність у праці, які, коли йдуть в парі з його музичним талантомм, дають нам таку вимкову людину, якою є наш скрипаль. Кожні його відвідини в редакції це просто головокружний звіт із виконаної праці та вже готових плянів на майбутнє.

Ось тепер він прийшов, щоб поінформувати про вже дуже недалекий концерт в Еліс Таллі Голл, Лінкольн Центр, в Ню Йорку, що відбудеться в суботу, 2-го лютого о год. 8-ій вечора, при співучасті піяніста Миколи Сука і Наоко Танака, скрипачки, як також скрипкового ансамблю учнів Мангеттенської музичної школи і школи Джуліярд, які будуть грати разом із солістами.

Саме тепер минає рік, як О. Криса дав свій перший великий концерт у Карнегі Голл та здобув дуже гарні критики американських рецензентів. Питаємося отже чому цим разом він не концертує сам, а ще з іншими та в доволі інакшій програмі.

— Бачите, ідея концерту була дати цікаву програму та ще й з цікавими виконавцями. Тому ми так укладали його програму та притягнули до виконання її такі висококмистецькі сили, як піяністa М. Сука та скрипачку Танаку, двох солістів, яких українська публіка добре знає вже із виступів в концертах „Музики в Інституті". З М. Суком я виконував вже раніше цілий цикл сонат Бетовена, тому ми вирішили, тепер коли М. Сук перебуває довший час на терені ЗСА, посвятити Бетовеновi першу частину концерту. А другу частину концерту я хотів підготовити не стандартну. Тому в ній два твори сучасного композитора Люціяно Беріо, якого в музичному світі дуже високо цінять. Перший його твір, що буде виконаний, тим оригінальний, що виконують його різні пари скрипалів і до того ми притягнули визначних учнів двох найбільших музичних шкіл в Ню Йорку, які по черзі будуть грати з Н. Тана

(Закінчення на стор. 3)

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТИ

З уваги на Свято Незалежности і Соборности України у вівторок, 22-го січня, це число друкується з датою середи, 23-го січня. У вівторок, 22-го січня, Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Свобода" будуть закриті. Наступне число „Свободи" друкуватиметься в середу з датою четверга, 24-го січня. — Ред.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до п'ятниці, 18-го січня, 6,268 чеків — дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

161,971.52

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Війна

Не було, нема і не буде ні однієї людини у світі, здорової на умі, яка хотіла б війни. А проте війни відбувалися від початку запису історичних подій і будуть існувати. Бувають різні причини вибуху воєн. Найгіршою причиною є жадоба влади одиниці, яка розпоряджає збройною силою і використовує її для загарбання сусідніх земель. Наполеона Бонапарте назвали „богом війни" — він кохався у війнах і провокував війну із щораз іншою країною, без потреби і користи для Франції. Перша світова війна вибухла в наслідок суперництва Австро-Угорщини й Росії за впливи на Балканах та в наслідок суперництва між Англією і Німеччиною за панування на водах світу.

Друга світова війна вибухла задля заспокоєння амбіції двох психопатів — Адольфа Гітлера і Йосифа Сталіна, які рішили поділитися пануванням над Европою. Але є оборонні війни проти аґресора і в таких війнах борються і гинуть герої за свою батьківщину. З античної історії знаємо аґресивні походи персів, предків сучасних іранців, під проводом королів Дарія і Ксаркса проти маленької демократичної Атенської Республіки і королівства Спарти. Знаємо, як ті маленькі країни зуміли розбити перську потугу на суші і морі. Америка показала свою силу у Другій світовій війні, коли, втративши у наскоку японського летунства частину морської фльоти, виграла війну на двох фронтах.

Теперішня війна проти Іраку не має паралелі у всесвітній історії. Спричинив її Саддам Гуссейн несподіваною військовою окупацією Кувайту, але насправді не йдеться тут про Кувайт ані привернення влади леґітимному емірові, а про зупинення імперіялістичного диктатора на шляху дальших загарбань чужих країн. Президент Буш виявив подиву гідну далекоглядність у створенні коаліції 21 держави з усіх п'яти континентів, у підбудові акції проти Саддама Гуссейна десятком резолюцій Ради Безпеки ООН та у приєднанні до своєї політики опозиційного Конґресу. У своїй промові до народу в середу, 16 січня, підкреслив знову, що ця війна не буде другим В'єтнамом. Словами і жестами запевнив, що тепер армія не матиме „спутаних рук" і цивільні люди не матимуть голосу у веденні операцій. Він змовчав, що всіма тими гріхами грішив президент Линдон Джансон, який слухав цивільних ліберальних дорадників і сам спричинив прогру тієї війни. Президент Буш запевнив теж, що в цій війні будуть намагатися знищити ворожі військові об'єкти та щадити цивільне населення. Коли пригадати тактику німецького командування у Другій світовій війні — скидання бомб на відкриті міста, — то це яскрава різниця. Розпочалася ця війна масовими налетами на військові центри поза столицею Іраку Багдадом. На першій пресовій конференції секретаря Департаменту оборони Діка Чейні і шефа об'єднаних штабів генерала Павелла деякі журналісти ставили дуже наївні запити, ніби забувши, що це щойно розпочалися воєнні дії і жодні деталі ще невідомі. Смішним був запит однієї журналістки: „Що буде, як скапітулює Саддам Гуссейн?" Як у кожній професії, члени журналістичного стану належать до різних ступенів. Високий, подиву гідний стаж виявив кореспондент радіотелевізійної станції Сі-Бі-Ес Ґері Шепгерт, який першим поінформував телевізійного диктора Пітера Дженкінса, що з вікна його кімнати в готелі у Багдаді видно далекі світла, чути вибухи і „щось діється".

До останньої хвилини перед 12-ою ночі 15-го січня ультимативної дати виведення іракських військ з Кувайту, американська спільнота поділилася на два табори — громадян, які були на стороні Президента, і таких, які кричали і палили прапор. Знайшовся навіть чоловік, який зголосив скаргу до суду, щоб заборонити Бушеві розпочати війну, і знайшовся демократичний конґресмен, який поручав „імпічмент", проти Буша. Коли впали перші стріли — мусять замовкнути всі міркування „за" і „проти". Всі громадяни Америки, ба навіть всі чесні люди у широкому світі, повинні молитися, щоб ця війна скінчилася якнайшвидше, щоб людських жертв було якнайменше, щоб пропала у цій війні збройна потуга Саддама Гуссейна і щоб можна було знову говорити про мир і добробут, а не журитися примарою війни.

О.Т.

НАЦІОНАЛЬНІ ДЕРЖАВИ — ЗАПОРУКА МИРУ У СВІТІ

Як подає тижневик „Тайм", кожного дня літаки ізраїльської лінії Ель Алу привозять від двох до трьох з половиною тисяч іміґрантів, які прибувають із Совєтського Союзу на постійне поселення в Ізраїлі. В попередньому році прибуло їх майже двісті тисяч, в цьому році — як заповідають — число подвоїться до чотириста тисяч і сподіваються в цій акції переселення побільшити населення цієї країни на один мільйон до майже шести мільйонів. Що є причиною цієї масової еміґрації жидів із Совєтського Союзу? Жиди у Совєтському Союзі найбільш едукований сеґмент населення, займають професійні становища та в загальному живуть краще, ніж пересічний совєтський житель. Та й фотознімки в журналі показують статочних пасажирів, добре одягнених, яких виганяє не нужда, але бажання радше жити у своїй власній країні. Про це вони і самі говорять устами одної із гурту новопоселенців — Вікторії Майорової, яку, хоч вона не конче релігійна, приваблює ідея жити в Ізраїлі, відкинувши можливість переїхати до Америки.

Загальне пробудження національної свідомости у різних народів, бажання цих народів жити своїми національними скупченнями відроджує патріотизм — любов до своєї рідної країни, бажання творити свої національні держави. Це не тільки жиди бажають утримати свою нову державу і масово переселюються до Ізраїлю, не зважаючи на те, що це для них невідома країна. На прикладі недавно об'єднаної Німеччини бачимо, як великий народ розуміє потребу творити національну державу, не зважаючи на соціяльні і політичні різниці розділеної донедавна країни. Про свої національні держави заговорили голосно і словаки, в яких спільна історія з чехами і спільний досвід співжиття в одній Чехо-Словаччині. Про окремі національні держави говорять і Хорватія і Словенія, які після розпаду австро-угорської монархії увійшли були до складу Королівства Сербів, Хорватів і Словенців і творять одну країну Югославію. Свою державну незалежність проголосили Литва, Латвія й Естонія, які у висліді німецько-совєтського домовлення в останній війні у пакті Молотова-Рібентропа були включені до Совєтського Союзу.

З гласністю і перебудовою, що її запропонувала влада в Совєтському Союзі для рятування країни від повного економічного краху, виринуло там національне питання і ми спостерігаємо відродження національної свідомости, зріст національного патріотизму у всіх народів загарбаних імперською політикою для побудови соціялізму у світі. Ця імперська політика за довгі роки свого насильного панування виплекала свій патріотизм. Як це гарно пояснюється у совєтській енциклопедії, „патріотизм нерідко поєднується з проповіддю націоналізму, але з перемогою жовтневої революції почався вищий етап розвитку патріотизму і його визначальні риси це любов до Соціялістичної Батьківщини (конечно з великої літери!), відданість справі комунізму, партії, ідеалам комунізму, що рівнозначне з ленінським інтернаціоналізмом". Вся ця формула, як ми бачимо і переживаємо, розбилася у зустрічі з життям, бо вона штучна і штучно впроваджена і могла утриматися тільки насиллям і терором, де інтернаціоналізм був заслоною для панування російського імперіялізму і шовінізму.

Саме поняття інтернаціоналіст — штучне. Інтернаціоналістом могла би бути людина без батьків, без роду, без народу, а таких людей намає. Тому природний і оправданий національний рух, який відроджується на руїні совєтського інтернаціоналізму, і йому належить майбутнє. Справедливо писав спеціяліст у міжнародних відносинах і політичний президентський дорадник Збігнєв Бжезінскі, що „прийшов час, щоб Захід усвідомив собі проблему, що її у більшості замовчували науковці, а для політиків була табу, а саме наростаючу хвилю національних прагнень у Схід

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Дарія Даревич

Палітра світла: картини О. Недошитка з Одеси

Це вперше до Торонто завітав український мистець з Одеси, Олег Недошитко. Не сам, а зі своїми картинами, повними світла і сяйва півдня України. Малюнки О. Недошитка притягають своїм ясним кольоритом, домінованими відтінками білого, що чітко відрізняються від картин мистців з інших реґіонів України, а рівночасно оприділяють його творчість до одеської малярської традиції. В них наявні зв'язки з образотворчою культурою причорноморя України, які сягають до спадщини відомого українського мистця з Одеси К. Костанді та Товариства південно-руських художників, але в той же час в них відчутний відгомін раннього абстракціонізму Кандинського, який виростав в Одесі і брав участь у виставках аванґардного мистецтва, організованих Іздебським в 1910-11 роках.

Малюнки О. Недошитка — це не ілюстрації конкретних подій чи тем, а радше натяки на бачене, відчуте і підсвідоме. Це миготіння окрилених янголів, облич чи постатей легко вписаних в майже площинний простір, без льокалізації часу і місця. Це сильветки хрестів чи полум'я свічки, безмежність моря чи неба, політ золотих птиць, самітний пагінець чи квітка, що надають картинам загадковости, але не тривожать. Композиція картин побудована на співвідношеннях кольорових плям світлих барв, делікатних нюансах тонів, гармонійних ритмах форм і ліній. Глибинність обмежена зближенням і віддаленням барв і насиченостю палітри.

Всім картинам О. Недошитка притаманні свіжість, легкість та спонтанність, що пробивається навіть у творах навіяних смутком, як ось в багатофіґурній композиції „Принесення в жертву" (1989), чи в „Тризна: Чорне море" (1990).

Народився Олег Недошитко 1950 року в Одесі у родині моряка, там виростав і вчився. Після обов'язкової військової служби в 1973 році він поступив на катедру живопису при художньо-графічному факультеті Одеського державного педагогічного інституту ім. К.Д. Ушинського, яке закінчив 1977 року. Наступних 8 років О. Недошитко викладав в тім же інституті на катедрі живопису, а від 1985 року працює самостійно.

Перша особиста виставка мистця відбулася 1989 року в Українському театрі в Одесі, а друга 1990 року у виставочній залі Спілки Художників України в Києві при вул. Володимирській. З цієї нагоди появився каталог праць мистця з 10 кольоровими репродукціями творів і вступною статтею одеської журналістки Світляни Вишталенко, яка ось так висловилася про картини цього чутливого кольориста:

„Вони у гармонії палаючих кольорів, насичених спекотним маревом степу і сліпучим сяйвом південного сонця, відзеркаленого розплавленим кришталем моря, щедрим розсипом барв літнього базару, помножених тисячами важких голівок соняшників і мальв, просякнутими солоним бризом, весняними туманами і ніжним ласкавим теплом довгих осінніх днів".

Виставка найновіших праць мистця насичених ясністю і світлом південної України відбудеться в Торонто в ґалерії КУМФ від 25-го січня до 8-го лютого 1991 року.

А. Доценко

ПРЕТЕНДУЮТЬ НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ

У Києві, 10-го січня в газеті „Вечірній Київ" поміщено матеріял під назвою „Територіяльні претенсії та сепаратизм у республіці". Автор статті аналізує територіяльні претенсії на українські землі з боку інших країн, деяких республік СССР і також розглядає питання сепаратизму в Україні.

У статті сказано, що Адам Міхнік, редактор „Газети Виборчої", заявив, що поляки розглядають західньоукраїнські землі як „східні провінції Польщі", бо польська держава існувала на цих землях понад 500 років, а польську культуру важко уявити без Львова.

Президент Чехо-Словацької Федеративної Республіки Вацлав Гавел у виступі на честь першого президента Чехо-Словаччини Томаша Масарика наголосив, що чехо-словацькі територіяльні проблеми є на сході. Республіканська партія країни проголосила своєю програмною метою „повернення" українського Закарпаття. Спілка русинів-українців Чехо-Словаччини також наполягає на незаконності воз'єднання Закарпаття з Україною. Створена у Кошицькому університеті „Кошицько-русинська ініціятива" поставила собі за мету „повернути Закарпаття до складу Чехо-Словаччини".

В Мадярщині, пише автор статті, теж поширюються заклики про необхідність „повернення" східних земель. Ці заклики підтримують представники Мадярського демократичного форуму, Спілки вільних демократів та інших партій.

У Румунії Національно-ліберальна партія вважає, що включення південної Басарабії та північної Буковини до складу СССР є результатом анексії в наслідок домовленостей совєтського керівництва з урядом фашистської Німеччини.

Тепер партія наполягає покищо тільки на „політичній автономії та культурній самобутности народів цих територій", зазначується у статті, але Народний Фронт Молдови як програмне завдання розглядає питання „повернення" північної Буковини та південної Басарабії до складу Молдови.

Далі автор матеріялу перелічує основні сепаратистські рухи у республіці. Згідно з його підрахунками, таких рухів чотири:

* рух відновлення Кримської автономної республіки з переходом останньої до складу Росії;

* рух за приєднання кількох районів Чернівецької области до Молдови (за це виступає Товариство румунської культури ім. Міхая Емінеску, що діє в області);

* рух за „повернення" Закарпаття Чехо-Словаччині (цю ідею плекають окремі активісти Товариства карпатських русинів);

* рух за створення болгаро-гагаузької автономії на Одещині (за це виступає болгарське культурне товариство з міста Болграда і деякі гагаузькі організації).

Список промовистий, але неповний, оскільки незалежна преса південносхідніх областей республіки неоднораозово, протягом останніх шістьох місяців критикувала ідею так званої Донецько-Криворізької республіки у складі СССР, що її висунув народний депутат СССР від України Бойко.

В Одесі організація Демократичний Союз Новоросії, програму якої оприлюднила наприкінці минулого року незалежна газета „Новоросійський Телеграф", пропонує відновити у межах колишньої Новоросійської губернії територіяльну одиницю під назвою Новоросія.

„Новороси — етнос, що складається з переселенців на обширі незаселених земель Північного Причорномор'я з західньої та південносхідньої Европи. Новоросія в силу її етнічної окремішности повинна мати народний , національний, економічний та екологічний суверенітет", — говориться у програмі Демократичного союзу Новоросії.

Після ознайомлення з наведеними вище фактами, перспектива виникнення в Україні конфліктів на тлі територіяльних претенсій виглядає цілком реально. Тим більше, що чимало українських етнічних територій опинилися у різні часи поза межами України. Чи є вихід із ситуації, що склалася і чи можна запобігти загостренню існуючих територіяльних проблем?

На думку Володимира Варни, автора статті „Суверенітет: слова і реалії" у багатотиражці „Одеський Університет", подолати наслідки поєднання в рамках єдиної адміністративно-республіканської одиниці реґіонів, що формувалися за різних історичних обставин і під різними впливами (як наприклад, Галичина і північне Причорномор'я), спроможний лише федеративний адміністративний устрій майбутньої України. В. Варна вважає, що це дозволить уникнути і мовних проблем, оскільки успішне відродження української мови в ряді історично російськомовних областей України залишається під знаком питання.

Аналогічні погляди висловлює на сторінках „Новоросійського Телеграфу" у статті „Україна: федерація чи унітаризм?" науковець Олексієнко. „Оскільки федерація не виключає, а навпаки — передбачає відбиття етнічної, екологічної й соціяльно-культурної різноманітності, ми — галичани, буковинці, новороси тощо, маємо стати суб'єктами всеукраїнської федерації, які володіють самоуправлінням, мають своє громадянство, адміністрацію, законодавство, судову систему — наголошує автор і робить висновок: українська федерація — це надійна ґарантія внутрішнього миру, подолання різних внутрішніх протиріч мирними засобами, це шлях до творчого співробітництва всіх українців".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НАМ НЕОБХІДНІ КОМП'ЮТЕРНІ ПРОГРАМИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Перебуваючи в ЗСА, я з цікавістю перечитував українські газети. В щоденнику „Свобода" з статті „В Україну поїде 300 ком'ютерних систем" з 6-го жовтня 1990 року, дізнався про ту велику роботу, яку проводить Ярослав Шепелявець (Джан Шеп, пастор Євангелицько-лютеранської церкви Америки) щодо допомоги Україні. Зокрема заслуговують на щиру подяку і всіляку підтримку старання щодо придбання комп'ютерних систем для наших шкіл. В давній статті вказано, що комп'ютери робитимуть українські школи у найбільш зрусифікованих районах України більш престижевими і перспективними. Чи насправді самі лише комп'ютерні системи робитимуть українські школи більш престижевими? Я вважаю, що суттєве значення при цьому має те, якою мовою складена комп'ютерна програма. В даній статті не вказано, якою мовою складена програма.

Але, якщо програма вироблена англійською мо-

(Закінчення на стор. 3)

Любов Дражевська

КНИЖКА „ПРИХОВАНІ НАЦІЇ"

У Ню Йорку наприкінці 1990 року з'явилася англомовна книжка „The Hidden Nations — The People Challenge the Soviet Union" (Приховані нації — народи, що кидають виклик Совєтському Союзові). Автори книжки — молоде подружжя, українці Надія Дюк і Адріян Каратницький. Обоє народилися поза межами України, обоє здобули освіту в галузі новітньої історії України: Надія Дюк— в Оксфордському університеті в Англії, а її чоловік, Адріян Каратницький — в Колюмбійському університеті в Ню Йорку. Обоє працюють як науковці в галузі новітньої історії СССР. Свою книжку „Приховані нації" написали на підставі матеріялів, під час їхніх подорожів до СССР в 1989 і 1990 роках, а також на підставі літератури й преси — совєтської і західньої.

Книжка починається з короткого огляду недавніх подій у Совєтському Союзі. Автори пишуть, що, прийшовши до влади у березні 1985 року, Міхаїл Ґорбачов не уявляв, що його політика гласности та перебудови принесе масовий рух народів за права національностей.

Починаючи від грудня 1986 року, мільйони совєтських громадян — українці, грузини, литовці, білоруси, кримські татари, естонці, туркмени, азербайджанці, узбеки, вірмени, латиші і молдавани — масовими демонстраціями та протестами одверто виявили своє незадоволення з політики совєтської держави щодо неросійських народів. Протягом 70 років тоталітарна совєтська система приборкувала ці народи. Більшу частину політв'язнів становили неросіяни.

1987 рік був переламним в історії Совєтського Союзу. Виникли неформальні організації, з'явилиса неофіційна преса. Багато зробили колишні політв'язні, яких Ґорбачов випустив з тюрем та концтаборів.

У 1988 році демонстрації набрали ще більш масового характеру, восени в багатьох республіках були створені народні фронти, які ставили вимоги суверенности, якщо не повної незалежности для своїх країн.

Взимку 1989 року народні фронти та інші демократичні групи мали успіх у виборах до народних депутатів Верховної Ради СССР. Здобули більшість у Верховних Радах Литви і Латвії. Були успіхи і в інших республіках. В Україні вони здобули більшість у Львівській, Івано-Франківській і Тернопільській радах.

У 1990 році в багатьох республіках чітко виявилися тенденції до відокремлення від Совєтського Союзу. У січні Комуністична партія Литви ухвалила рішення про цілковиту незалежність цієї партії від Компартії Совєтського Союзу. У березні й квітні Литва і Естонія зробили крок до незалежности. Але боротьба тільки починається (книжка кінчається оглядом подій до липня 1990 року, тому не згадано проголошення Державного суверенітету України та інших республік).

У розділі книжки, присвяченому проблемам економіки, подано ряд прикладів того, як центральний уряд експлуатує неросійські народи. Наприклад, робітники в Росії заробляють на 11% більше, ніж робітники в неросійських республіках. Статистичні дані про роздрібну торгівлю свідчать, що кожний мешканець Російської федеративної республіки щороку купує на 30% більше товарів, ніж мешканці союзних республік (їжі, одежі, електроніки, автомобілів тощо). Наведено статистичні дані, які свідчать, що охорона здоров'я і житлові умови в союзних республіках є на нижчому рівні, ніж у Росії.

Розглянуто також проблеми культури. Матеріяли про видавничу діяльність, пресу, шкільництво, вищі школи яскраво свідчать про політику русифікації в усіх республіках. Культурних закладів у союзних республіках відносно значно менше, ніж у Росії.

Окремі розділи книжки „Приховані нації" присвячені поодиноким союзним республікам.

Першим йде розділ про Україну. Згадано її багатства: родючий чорнозем та мінеральні ресурси, доступ через Чорне море до Середземного. Підкреслено, що Україна є вирішальним фактором у боротьбі неросійських народів за суверенітет їхніх республік. Подано огляд подій останніх років, на які великий вплив мала Чорнобильська катастрофа. Написано, що це ще один наслідок централізації політичної системи, яка не дає змоги Україні самій керувати своїми справами. Сьогодні, внаслідок рішень Москви, Україна, територія якої становить 3% площі Совєтського Союзу, дає 40% атомної енерґії, продукованої в усьому Союзі.

Автори книжки жваво описують свої поїздки по Україні, перебування в Києві і Львові, зустрічі з людьми. Вони чули виступи Євгена Сверстюка та Юрія Бадзьо на зборах і маніфестаціях. У Львові відвідали скромне помешкання Ігоря й Ірини Калинців. Пишуть, про величезну роботу, яку веде Ірина — за їхнім висловом, „ветеран радянських таборів примусової праці". Вона дає поради людям, підтримує їх на дусі. Каже, що її завдання — допомагати духовному відродженню свого народу.

Розділ про балтійські країни містить ряд цікавих спостережень авторів, зроблених під час їхньої подорожі цими країнами. Вони бачили працьовитих естонців, їхню прив'язаність до землі, а звідси — популярність Естонського Зеленого Руху. В Литві їх вразила велика активність молоді. Наприклад, у бюро Литовського народного фронту — Саюдіс, майже всі співробітники мають років по 20, а то й менше.

У розділі про Грузію, Вірменію і Азербайджан згадано, що вірмени були першим народом у СССР, який у лютому 1988 року вийшов на масову демонстрацію в Єревані. Взаємини між Азербайджаном і Вірменією складні, виникають конфлікти. Треба сподіватися, що конфлікти будуть розв'язані шляхом мирних переговорів.

У розділі про республіки Середньої Азії подано матеріяли про узбеків, казахів і таджиків. Народи прокидаються. Нині тюркські народи СССР усвідомлюють свою спорідненість і прагнуть об'єднатися; зрозуміли, що Сталін та його наступники ділили їх штучно.

Розділ „Росіяни — старший брат" починається словами: „Хоча Росію ніяк не можна вважати 'прихованою нацією' ", та жодне дослідження неросійських народів не буде повним, якщо не приділити уваги росіянам. У книзі подано коротку історію Росії. Зауважено подібність царської і совєтської імперій. Коротко викладено огляд культурних і політичних течій у сьогоднішній Росії. Згадано, що на початку 1990 року росіяни були поділені у питанні їхньої ролі в історії. З одного боку — Борис Єльцин та його однодумці, які вважають, що росіяни повинні відійти від панування над іншими народами. З другого боку — є небезпечні вияви антисемітизму, антизахідньої ксенофобії і ворожості до демократизації. Ці тенденції мають своїх прихильників в армії і в апараті Комуністичної партії.

Заключний розділ книжки має назву: „Майбутнє імперії: перспективи і політика". Автори вважають, що стан національних рухів у неросійських республіках свідчть, що сили націоналізму і патріотизму є важливим чинником у процесі демократичних змін у Совєтському Союзі. Національні рухи дедалі більше натискають на процес переходу влади від центрального апарату в Москві до демократично обраних органів у неросійськких республіках.

Подано короткий огляд подій (до липня 1990 року), пов'язаних із взаєминами між союзними республіками і центром. Книжка закінчується словами: „Зростання радикалізму у поглядах недавно обраних парламентарів указує на те, що боротьба за свободу „прихованих" націй буде далі більше орієнтуватися на те, щоб здобути перемогу парляментарною методою і способом мирних протестів народних мас.

Українські...

(Закінчення зі стор. 1)

ка і зі мною.

— Пробачте моє незнання — але чи таке виконання це ваша ідея?

— Ні, Л. Беріо в цей спосіб написав свій твір і я так і виконував його з іншими скрипалями в Москві та Ленінграді. Тут либонь це буде перше таке виконання. Але справжньою світовою прем'єрою буде остання точка нашого концерту соната Вірка Балея на скрипкове сольо і струнний супровід, написав для мене і присвячена Євгенові Гратовичеві та мені. Її будуть виконувати крім мене всі учні, що виступають в дуеті Л. Беріо.

— Це справді цікава програма і напевно притягне багато публіки. Як бачимо з програмою, це також ваш перший концерт, що його організує агентство Ай-Сі-Ем але разом із серією „Музика в Інституті".

— Так і це незвичайно для мене важливе, що це агентство тепер буде організовувати мої виступи. Однак я далі тісно пов'язаний з серіями „Музики в Інституті" і там завжди буде моє серце та моя вдячність за цю помічну руку, яку мені в інституті дали.

— Ви маєте за собою цілий ряд концертів в Європі. Чи можете нам сказати, який з них був для вас найбільшим переживанням — чи все це вже для вас більша або менша рутина?

— Кожна участь у міжнародному фестивалі — це переживання, а ніколи рутина. При тому це завжди спілкування із цікавими іншими музиками. Ось в серпні міжнародний фестиваль Чайковського з участю великої кількости лавреатів конкурсів його імені дав мені нагоду зустрітися з музичними друзями, яких довго не бачив. Фестиваль у Люврі із багатьма учасниками був із творчої сторони цікавий. Але таки найбільшим для мене переживанням був мій концерт у Ля Скалі 16-го вересня. Знаєте це почуття, що граєте на сцені, де перед вами стояли світової слави артисти, зовсім вимкове і його ніяк не можна забути.

— А чи можна знати, які пляни у вас на майбутнє?

— Розуміється їх багато і не знаю чи треба вам усі тепер подавати. Але в березні маю деб'ют в Чікаго з камерною оркестрою, а відтак для мене незвичайно цікавий та зворушливий поворот в Москву, де буду виступати разом з нашим диригентом і композитором Вірком Балеєм, який буде диригувати московською оркестрою в найбільшій залі Консерваторії, а я буду грати два скрипкові концерти Арьомова і Брамса. Після концерту буде ще в Москві запис цієї програми на компактний диск. А відтак маю їхати вперше до Тайвану, де буде концерт творів сучасних совєтських композиторів, а з червня вперше чекає мене участь у фестивалях в Австралії.

О. Криса поспішає, — у нього ще на цей день багато запланованого, бо ж наступного вибіжджає на двотижневу прогулку кораблем „Квін Елізабет", де дасть ряд концертів. Там, як звичайно, буде йому акомпаньювати його дружина Тетяна, а крім нього гратиме піяністка Юліяна Осінчук.

То ж ми бажаємо йому приємної подорожі і хоча б малого відпочинку та відпруження на цій подорожі.

Але О. Криса прощає нас з усміхом словами: „Для мене найкращий відпочинок — це гра на скрипці".

Посилилась...

(Закінчення зі стор. 1)

Правляча більшість у Криму намагається дискредитувати демократичні сили і посилити хвилю російського націоналізму.

Голова Кримської Обласної Ради і перший секретар Кримського обласного комітету КПУ Микола Багровий оголосив, що у Криму відбудеться ще й другий референдум з приводу виходу Криму зі складу України. Водночас кримський обласний комітет КПУ підписав дружні угоди з Компартією Куби і республіки Малі.

У Криму також триває протистояння між Російською Православною та закордонною Російською Православною Церквами. Святоникольський храм, парафіяни якого заявили про перехід до Закордонної Православної Церкви, під юрисдикцію Митрополита Віталія, окупований працівниками міліції та вірними РПЦ. Храм був відгороджений фондами парафіян та пароха цієї церкви, яких нині не пускають усередину й не дають можливости молитися. Ситуація лишається напруженою, відбуваються сутички між вірними. Крім того, 2-го січня біля церкви було знайдено летючки, підписані керівником севастопільської організації Демократичної союз Олегом Саф'яненком, де містяться наклепи на вірних УАПЦ та заклики до участи в референдумі щодо статусу Криму на боці обкому КПУ. Цікаво, що недавно кримська та республіканська організації Демсоюзу підписали спільну заяву багатьох демократичних організацій Криму, також кримсько-татарських, про бойкот референдуму.

Відбулася...

(Закінчення зі стор. 1)

логічні проблеми середньовічної історії України". В доповіді він докладно проаналізував сучасні джерела і совєтські партійні тези про „три братні народи" і Київську Русь в контексті порівняльно-джерельної методи. Зокрема зупинився нар ролею „націонес" в Східній Европі в IX-X століттях і висунув ряд цікавих гіпотез про середньовічну українську державність.

Д-р Дж. Мейс поділився своїми думками про теперішній стан дослідження голоду совєтськими істориками, а також зупинився над теперішнім станом історіографії в Україні. Він обговорив питання „Альтернативної історіографії". Д-р О. Сидоренко подав коментар на дві доповіді. Опісля відбулася дискусія, в якій наголошено потребу дальшого зв'язку українських істориків з AIA і відбуття чергових конференцій. Виставку видань УІТ за останніх 25 років приготував д-р Олександер Домбровський.

КОЛИ РОЗНЕСЛАСЯ ЧУТКА про початок війни на Близькому Сході і успішне бомбардування летунством З'єднаних Стейтів Америки, Великобританії, Франції, Савдійської Арабії і Кувайту військових інсталяцій в Іраку і Кувайті, прибалтійські народи, зокрема латиші і естонці, зполегшею відітхнули, сподіючись, що союзний уряд в Москві не відважиться в обличчі війни, починати військові авантури в Латвії і Естонії, хоч, як повідомляють латишські джерела, з'єднання совєтської армії збільшуються у згаданих республіках кожного дня. Член комісії закордонних справ в латишському парляменті заявив американському кореспондентові Браєнові Брамлі, що він радий також масовими демонстраціями, які проходять не тільки у Прибалтиці, але також в Російській федерації та інших республіках СССР в обороні прав суверенности й незалежности.

КАНЦЛЕР НІМЕЦЬКОГО уряду Гельмут Коль заявив у парляменті у зв'язку з війною на Близькому Сході, що Німеччина, хоч і знає, що таке війна і яке знищення вона приносить, вона все одно підтримує морально і матеріяльно З'єднані Стейти Америки і коаліцію в Савдійській Арабії проти диктаторського режиму в Іраку, бо на переломі XX і XXI століть жодна держава не може переводити інвазії на сусідню державу тільки для того, щоб заспокоїти свої імперіялістичні й інші амбіції. Промову канцлера Коля оплескували більшість парляментаристів.

Національні...

(Закінчення зі стор. 2)

ній Европі, зокрема у Совєтському Союзі". Роками придушені національні прагнення тепер стають дійсністю у совєтському світі, що його хотіли вважати монолітом. Саме накинений інтернаціоналізм, утримуваний насиллям і терором, викликав національний спротив. Та ж і самий російський нарід заявився за свою національну державу. Національні держави — це майбутнє світу, упорядкованого світу. Національні держави — це запорука мирного світу. Той же Бжезінські підкреслює, що дві держави на Сході Европи не мають конфліктів на тлі етнічних непорозумінь, хоч їх має така давня демократична держава, як Англія; це Польща й Угорщина. А чому? Бо це вповні національні держави: В Польщі 95 відсотків населення це поляки, та ще й за віровизнанням католики, а в Угорщині живе 90 відсотків угорців. Таке однорідне населення і в Німеччині. Національні непорозуміння постають тільки в імперських конгломератах, як це було в Австро-угорській монархії, в якій змішання різних націй сприяло викликові світової війни. Також загрозою для світового порядку була й залишилася російська імперія, давніше царська й тепер совєтська.

Національне піднесення у Совєтському Союзі — це реакція на імперську політику, яка насильно денаціоналізувала і русифікувала нації й народи, накидуючи їм під формою месіянізму, чи інтернаціоналізму отой штучний і насильний патріотизм для імперії, як Батьківщини з великої літери. У висліді цієї політики прийшов повний крах, і господарський і політичний, а з ним і моральний, з якого вже не вийти. Як родина може забезпечити моральний і побутовий розвиток членів родини, так для нації забезпекою здорового економічного і політичного існування є національна держава. Лише суверенні національні держави спільними починаннями можуть забезпечити світовий добробут, поступ і мир. Тому оправданий і на часі заклик Бжезінського, щоб Захід зрозумів вимогу часу, що основою для порядку у світі є національні держави. На жаль, того зрозуміння на Заході не бачимо. Президент Буш з півмільйоновою армією готов боронити Кувайту, як незалежної нації, тоді, коли Кувайт нацією не є, а не знаходить зрозуміння для національних рухів в Совєтському Союзі, політично і економічно даючи підтримку центральному урядові, який твердо стоїть на захист імперії.

Людські права — оця основна політична вартість усього людства полонила всі поступові уми і серця і стає основою політичної діяльности у світі і фундаментом нового порядку у світі. Теж і народи Совєтського Союзу стають в обороні цих прав і розуміють, що ці права забезпечить їм своя суверенна національна держава. Лише суверенні національні держави з незалежною національною економікою і власною культурою зможуть забезпечити світові поступ і співпрацю для кращого упорядкування світу, для побудови нового, упорядкованого і мирного світу.

Становище України у цьому змаганні не просте, і не таке легке, як Польщі, чи Угорщини. В Україні, внаслідок імперської політики, населення не однорідне. Українці становлять сімдесять кілька відсотків населення нашої країни. Найчисленніша меншина — росіяни, їх кільканадцять мільйонів. Щоб Україна була однонаціональною, як Польща, чи Угорщина, чи теж Німеччина, або й Франція, потрібно було би, щоб росіяни, які прибули сюди як колонізатори, повернулися до своєї рідної країни і там творили однонаціональне населення для своєї власної вигоди і вдоволення. Росія безмежно велика країна і безмежно багата. Та і для росіян є можливості жити в Україні, як повноправних громадян України. Про це, зрозуміло, порішують самі росіяни. Ось у Львові живе тепер близько двісті тисяч росіян. Вони створили у цьому місті російський національний союз під головуванням письменника Сергія Анатолієвича Сокурова. Своє відношення до українського населення й української нації вони заявили на зборах, які відбулися недавно у Львові: „нас — кажеться у їхній заяві — як усіх представників національних меншин, замешкуючих Україну і визнаючи її своїм рідним домом, об'єднує з українцями турбота про процвітання України. Ми підтримуємо ідею державного суверенітету республіки, основаного на повному визнанні „Декларації прав людини". Це вимовна заява для національної держави, яка відкрита для етнічних меншин, коли ці меншини визнають її своїм рідним домом. Бо рідний дім це і є для націй національна держава, про що проспівав уже наш Шевченко, що у своїй хаті своя правда і воля.

Нам необхідні...

(Закінчення зі стор. 2)

вою, а до неї додано тільки український шрифт, то це — в силу того, що ні діти, ні вчителі в достатній мірі не володіють англійською мовою, — викличе певні труднощі щодо користування комп'ютерами, зменшить той коефіцієт корисної дії, ту віддачу, яку можна було б дотримати, якби мова була рідною.

Отже, в силу того, що вчителям і учням буде важко відразу працювати, проводити навчальний процес на комп'ютерах, програма яких є англійською мовою, вони будуть намагатись полегшити собі завдання і намагатимуться пристосуватись до існуючих вже програм, а це програми російською мовою. Силою тієї реальної ситуації, яка є сьогодні в Україні, навчальний процес на комп'ютерах, програми яких складені англійською мовою, по більшості „задля добра учнів і навчального процесу" буде сприяти тому, що будуть шукати і користуватись програмами російською мовою, а це буде сприяти ще більшій русифікації українських шкіл.

Підростаючому поколінню існування комп'ютерних програм рідною мовою дає можливість легко засвоїти комп'ютер та добре працювати на ньому. У дітей закладається почуття пошани і гордости до своєї рідної мови, за допомогою якої можна наказувати і керувати машиною.

Прибувше до Клівленду, Огайо, я довідався, що існує комп'ютерна програма українською мовою і є теоретичний посібник щодо користування цією програмою „Редаґопис", я з приємністю запізнався з автором цього посібника Василем Хміляком, працівником української фірми „Beta Systems Engineering Inc. (8418 Vista Lane, Cleveland, Ohio, 44130). Дана програма апробована Міжнародним інститутом менеджменту у Києві. Актуальність і необхідність користування програмою, складеною українською мовою, є саме вирішальним, переломовим моментом у житті України, коли стоїть питання про реальний зміст закону про мову, декларації про суверенітет (які мають на меті закріпити державність української мови на території України) саме у навчальному процесі, у вихованні наших дітей нашого майбутнього, майбутнього України, — не може бути предметом для дискусії ні у діяспорі, ні в Україні.

Вважаю, що тільки комп'ютерні системи з українською програмою робитимуть українські школи у найбільш зрусифікованих районах України більш престижевими і перспективними.

Адв. Юрій Колотій
Львів, Україна

ПАПА ІВАН ПАВЛО II звернувся до уряду ЗСА й Іраку з проханням якнайскорше закінчити воєнні дії, бо війна, на його думку, ніколи не приносила вирішення пекучих проблем людства. „До останньої хвилини я молився за мир і сподівався, що все ж таки вдасться полагодити конфлікт мирними засобами", — заявив голова Католицької Церкви. Вашінгтон принаймні відповів Папі на листа, а з Багдаду відповідь не наспіла.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас у кращий світ — у вічність, по довгій і важкій недузі, дня 28-го вересня 1990 р.

наш найдорожчий і незабутній
ЧОЛОВІК, БРАТ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

св. п. мґр.

Теофіль Бак-Бойчук

Цією дорогою хочемо висловити найщирішу подяку всім тим, які виявили християнську любов і пошану до покійного, в часі його тяжкої недуги та всім, які взяли участь у похоронних відправах.

В першу чергу складаємо щиру подяку отцям: о. деканові Якові Мельникові за відвідини хворого у лікарні, за уділення єлеопомазання, за відслуження соборних похоронних відправ у похоронному заведенні та в церкві Благовіщення Пречистої Діви Марії у Мельрос Парку, Па., за прощальні слова в церкві та відслуження упокійної Служби Божої на сороковому дні після смерти покійного; та о. митратові д-р Іванові Біланичеві за співслуження Парастасу у похоронному заведенні і Панахиди при гробі, та за прощальні слова на тризні покійному приятелеві з молодих літ.

Сердечна подяка від нас дякам, які співали при всіх похоронних відправах, Михайлові Ковальчукові та Маркіянові Литвинові. Подяка теж Михайлові та Анні Насевичам зі синами за фахову похоронну обслугу.

Потіхою у нашому горю були прощальні слова Ярослава Гайваса від ОУН та д-р Наталії Пазуняк від ПУН у похоронному заведенні після Парастасу. Щире спасибі за прощальні слова покійному від, окрім вже згаданого о. митрата д-р І. Біланича, Ярополку Раковському, зятеві покійного.

Дякуємо Іванні Луцишин за підготовлення тризни, та о. деканові Я. Мельникові за віддання на це парафіяльної залі. Щиро дякуємо всім приятелям і знайомим за віддержку під час недуги покійного, та за вияви співчуття після його смерти. Окрема подяка за квіти родинам Крицька, Хом'як, та Калата, Інж. Марті Пеленській, робітникам відділу породів в шпиталі Альберт Айнштайн, видавництву „Самостійна Україна", родині Смит, робітникам компанії Фінлей і Нен Даскін, та всім хто квітами віддали шану покійному нашому чоловікові, братові, батькові і дідусеві.

Просимо особливого Божого благословення жертводавцям на св. Літургії, які вже були та ще будуть відправлені за спокій душі покійного. На св. Літургії зложили: Биддел Ґрета Шемі, Войчак Леся, Шиль Джан, Зуляк Володимир, Джорден Кім, Касіян М. І М. з родиною, Кевано Анна Мері, д-р Кіра Петро, Коккі Анна Марія, родина Лашендокіь, Лукасевич Ольга, Луцишин С., Маґфорд Яків і О'Браєн Йосиф, Мазурок Іванна, Мисько Зорослава, Новаківскі С. І Е., Погорило Ераст, Рихвіцкий Джан, Світенки Г., Стерчо Ірина, д-р Цісик Т. М., родина Харамбурів, і родина.

Зложили: $250.00

Просимо Божого благословення теж жертводавцям на цілі харитативні, культурні і громадські:

На ФОНД РУХ-у: Гиль Джан і Мирослава, Гнатюк проф. д-р Богдан та Ірена, Ґепеткання Андрей, Завицький Роман, Кавка Микола й Лідія, Касіян Микола й Марія, Колінко Оксана, Кондрат Петро і Марія, Лазор Роман, родина Лисі І., родина Медухи, Мисько Зореслава, Новаківскі С. і Е., Папроцькі Роман і Анна, родині Світенки Л., Сендзік Теодозій та Віра, Український Національний Хор, Хоминь Г., д-р Цісик Т. М., Чатирка д-р Юрій та Марія.

Зложили: $545.00

На ФОНД ДОПОМОГИ ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ: Баранецька Ольга, Бульба Микола, родині Галушкин Т., д-р Гнатюк Андрій, д-р Гнатюк Богдан, д-р Гнатюк Мирослав, д-р Гнатюк Юрій, Голец М., Длябога Петро, Карасевич Марія, Крицька Н., д-р Кіра Петро, Кузик Дарія, Левенза Вікторія, родині Лучанки Л., Матківські д-р Зенон і Надя, родині Медухи В., Михайлевська Еміліа, Новаківський Сидір, родині Новаківські С., Онуферко М. І П., Раковський Роман, родині Сміт Р., Стецина Юрій, Хом'як Л., анонімно, і родина.

Зложили: $3001.00

На різні цілі, а саме: Золотий Хрест, Український Музей в Ню Йорку; Іванів д-р А. з дружиною, Онуферко М. І П., Попович Марія, Раковська Любов.

Зложили: $125.00

	$ 250.00
	545.00
	3001.00
	125.00
Разом:	$3921.00

Дружина: ЮЛІЯННА БАК-БОЙЧУК і родина

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими, що 5-го січня 1991 р. відійшла у вічність в Торонто, Канада на 93-му році життя

наша найдорожча
МАМА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

Софія з Богачевських Шевчук

дружина бл. п. д-ра Семена Шевчука, адвоката зі Львова.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в Торонто, 8-го січня 1991 року.

В глибокому смутку:

дочки — **КСЕНЯ КУЧЕР з мужем ВОЛОДИМИРОМ**
ІРЕНА БОРСУК з мужем БОГДАНОМ
брат — ІВАН БОГАЧЕВСЬКИЙ з родиною
внуки — **ІГОР КУЧЕР з дружиною ЄЛИСАВЕТОЮ**
МАРТА ГРУШКЕВИЧ з мужем ЯРОСЛАВОМ і дітьми СТЕФАНОМ, АДРІЯНОМ і ДАМЯНОМ
ЛІДА ШЕВЧИК з мужем БОГДАНОМ
ХРИСТЯ і ОЛЕСЬ БОРСУК
та ближча і дальша родина

З ДІЯЛЬНОСТИ ВІДНОВЛЕНОГО УНОК

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

Як уже повідомлялося, в Україні відновив свою діяльність Український Національний Олімпійський Комітет, який нині очолює Валерій Шутий. УНОК затвердив свій статут, прапор і емблему. З канцелярії УНОК інформують, що в Україні недавно під проводом нового „апаратчика" В. Борзова відбувся спектакль утворення Національного Олімпійського Комітету України в противагу до відновленого УНОК. Як Комуністична партія України, цей режимний НОКУ фактично є філією московського центру, тобто НОК СССР. Навіть наприкінці цього режимного зборища були спроби делеґувати двох осіб НОКУ до НОК СССР, але цілковито обдурити присутніх, хоч і вибраних делеґатів, Борзову не вдалось (він буде змушений сам визначити згаданих представників до імперського НОК). Президент В. Шутий вбачає в Олімпіяді останній і реальний шанс в здобутті нашою державою політичного і економічного суверенітету. Після участи збірної України в Олімпійських Іграх відбудеться остаточний злам у свідомості зрусифікованих українців. Далі президент УНОК В. Шутий звертається до українців в цілому світі та закликає зрозуміти важливість справи координації зусиль навколо Олімпіяди. Це покищо єдиний спосіб за старою Конституцією УССР і СССР брати участь збірній України в Олімпіяді. Згідно з тією Конституцією ми маємо подвійне громадянство (СССР і УССР). Це дає Україні право виступу на Олімпіядах (Статті Конституції УССР 31, 68, 74, Статті Конституції СССР 33, 76, 80).

Після утворення режимного НОКУ на чолі з В. Борзовим про співпрацю з ним не може бути і мови. Члени УНОК не хочуть колябoрувати і допомагати окупантам і яничарам здійснювати заходи для збереження імперії.

Нині УНОК потребує негайної технічної допомоги, а саме: комп'ютер, телефакс, копіювальну машину, яка зменшує і збільшує, двокасетний магнітофон.

На жаль, УНОК не дістає від Руху потрібної допомоги. Провідні діячі Руху чомусь не добачають тієї величезної важливості, участі України в Олімпійських Ігрищах. Тому провід УНОК звертається до українців у вільному світі з просьбою допомогти набути згадані, конче потрібні машини. Не сумніваємось, завідуючі організації — фондами на підтримку відродження України в ЗСА і Канаді допоможуть УНОК придбати бажані інструменти праці для участи збірної України в Олімпійських Ігрищах.

(ог)

Фінляндія стала членом МОК довго перед своєю політичною і економічною незалежністю

Президент УНОК В. Шутий опублікував свої міркування і УНОК щодо можливости України бути учасником XVI зимових Олімпійських іграх в 1992 році в Альбертсвіллі (Франція) і можливо на XXV літніх Олімпійських ігор у Барсельоні.

Згідно із п. п. 7 і 8 МОК, в Олімпійських іграх можуть брати участь лише особи, які мають громадянство якої-небудь країни (ми, згідно з Конституцією УССР, маємо її громадянство), мають право виступати під її прапором в Олімпійських іграх, окрім випадків, передбачених в офіційному поясненні (див. правило Олімпійської Хартії 8). Поняття „країна" у цих правилах означає будь-яку країну, державу, територію або частину території, яку Міжнародний Олімпійський Комітет на власний розсуд вважає зоною юрисдикції визнаного ним НОК (пр.24)

9. Олімпійські ігри є змаганнями між окремими особами і командами, а не між країнами. Правило 24. 1. Для отримання МОК, НОК повинен подати на його затвердження свій статут і правила у двох примірниках на французькій або англійській мові, а також усі наступні зміни в них. НОК повинен звернутися до Міжнародних спортових Федерацій (МСФ), членами яких є національні федерації, які входять до його складу з проханням подати до НОК-у атестацію, яка запевняє, що дані НФ є повноважними членами цих Міжнародних Федерацій.

Правило 8. 6. Якщо відбулося приєднання країни, провінції або заморської території, країна або колишня колонія отримала незалежність, країна увійшла до складу іншої в результаті зміни кордонів або новий НОК отримав визнання МОК, тоді учасник може продовжувати виступати під прапором країни, до якої він належав. Одначе при бажанні він може виступати під прапором своєї країни і бути зголошений на ігри своїм новим НОК, якщо такий існує. Цей вибір може бути зроблений лише один раз і становить виняток до точки першої. Отже з'являється реальна можливість виступати на XVI зимових іграх 1992 року. Чому саме в зимових? А тому, міркує Шутий, що згідно з Олімпійською Хартією, МОК визнає міжнародні спортові федерації, які керують видами спорту, включеними до олімпійської програми:

44 спортові програми... Придивившись уважно до переліку зимових і літніх ігор Олімпіяди, робимо переконливий висновок, що літні ігри налічують серед МСФ дуже багато членів в той час, як зимові ігри відчувають брак щодо кількости членів... Бобслей, санний спорт, стрибки з трампліна налічують приблизно 23—30 членів, яких щоразу втрачають. Перелічені зимові ігри МСФ прагнуть долучити до себе нових членів, але їхні намагання марні, бо переважна більшість НОК розташовані на територіях, на яких взагалі не знають, що таке зима. Втрата МСФ олімпійського статусу загрожує спортовим бизнесменам, які керують МСФ, залишитися без праці... Ось ми прийшли до того переконання, коли, не порушуючи законів, а використовуючи сприятливі умови, Україна може стати членом МСФ із зимових видів спорту, де ми маємо непогані висліди. І в цьому будуть зацікавлені керівні особи зимових видів МСФ. Нині в Україні існують, але ще не зареєстровані такі національні Федерації: бобслей, санний спорт, гірський лещатарський спорт, батльон, лещатарство. Для того, щоб взяти участь у Олімпійських іграх достатньо мати національні Федерації з п'ятьох видів спорту. З них не менше три з олімпійських видів спорту. НФ бобслею та санного спорту утворюють національну спілку санного спорту, але входитимуть вони до окремих МСФ. Правильно і чітко зорганізувавшись, ми зможемо у 1992 році представляти Україну на XXVI-их Зимових Олімпійських іграх. Далі президент УНОК розглядає чисельний стан окремих дружин, яких треба буде підготовити та вирядити, при чому звернувши увагу на важкий економічний стан та факт, що сучасний режим, мабуть, не захоче фінансувати цю справу, надіється, що в цьому треба буде допомоги українців з діяспори.

Документи УНОК внесені до уряду України для реєстрації. Навіть якщо уряд не зареєструє УНОК, він може мати атрибуту юридичної особи. Головне, аби УНОК був визнаний МОК.

Нині в Москві підготовляють ще один обман у спорті, а саме НОК СССР перейменують на Совєтську олімпійську асоціяцію. В цьому ж часі створюватимуть філії по республіках, там, де це буде можливе. В Україні цю ганебну роботу взявся виконати т. зв. Держкомітет у справах спорту, молоді і фізичної культури, який, як відомо, очолює В. Борзов. Він, мабуть, і стане головою організаційного комітету української філії.

Василь Ґренджа-Донський за кордоном

Хто не знає на Закарпатті і далеко за межами рідного краю творчість Василя-Ґренджі-Донського! Його ім'я було відоме ще з двадцятих років не тільки у нас, але і в Канаді, З'єднаних Стейтах Америки, Австралії, бо оспівав поет гірку долю рідного краю в багатьох збірках поезій. П'ять його книжок побачили світ у 20-их роках і на Україні.

Не кожному письменнику судилося після смерти бути виданим якнайповніше. А йому судилося, бо має прекрасну дочку, яка, хоч і живе далеко від батьківщини, зуміла зібрати й видати майже все, що написав письменник.

Зірка Ґренджа-Донська живе ЗСА в Міннеаполісі. Архів батька знаходиться в Братиславі в Чехо-Словаччині у мами, але вона взяла на себе нелегку справу опрацювати цей архів, зв'язатися з багатьма університетами ЗСА і Канади, окремими шанувальниками і збирачами творів письменника й підготувати 12-томне їх видання. Назустріч їй пішов Карпатський Союз у Вашінґтоні.

Як пише дочка поета, досі вже вийшло 10 томів. У першому томі — поезії, в другому — поеми, в третьому — твори для дітей і молоді, в четвертому — драматичні твори, в п'ятому і шостому — повісті, в сьомому — оповідання і переклади, у восьмому — щоденник подій 1939 року, в дев'ятому — публіцистика, в десятому — спогади та листування. В одинадцятому томі будуть матеріяли про письменника, а в дванадцятому — бібліографія його творів та додатково знайдені матеріяли під час підготовки останнього тому.

Кожен том має пересічно 500 сторінок. Але, на жаль, виходять твори Василя Ґренджі-Донського мізерним тиражем — 250 примірників. Пов'язано це з фінансовими трудносщами, адже видає Зірка твори батька за власні гроші. Ці „Твори" вже тепер стають бібліографічною рідкістю, бо їх не вистачає навіть для університетських бібліотек і архівів ЗСА і Канади.

В дев'ятому томі „Творів" Зірка Ґренджа-Донська висловлює подяку тим, хто допомагав їй у розшуках матеріялів для збірника. Перш за все, подякувала вона Марусі Ґренджі-Донській в Братиславі, яка зберегла творчість чоловіка і допомогла дочці в підготові до друку.

З десяти томів „Творів", що вийшли досі, чи не найцікавіший том десятий. В ньому крім спогадів і листів є близько сотні родинних фотографій, копії різних документів, грамот, малюнки як самого письменника, так і його сина Івана. В кінці кожного тому подано покажчики географічних назв та імен.

З полійним Василем Ґренджою-Донським ми переписувалися більше десяти років. Двічі, перебуваючи на Закарпатті в 1970 і 1973 роках, він відвідав мене в Мукачеві. Із Зіркою я став листуватися тільки після смерти батька. Так ось в одному з листів вона надіслала копію своєї статті „Ґренджа-Донський — провідна постать в карпато-українській літературі", яку надрукувала газета „Свобода" в Ню Джерзі в листопаді минулого року. В ній ішлося про влаштування в Чикаґо наукової конференції професором Оленою Шанко з Клівлендського університету, присвяченої В. Ґренджі-Донському. На конференції виступили професори Дмитро Штогрин з доповіддю „Проза Ґренджі—Донського", Богдан Чопик — „Поезія Ґренджі-Донського", Василь Маркусь — „Політична ідеологія Ґренджі-Донського", а професор Леонід Рудницький як дискутант панелю, зробив аналізу прочитаних доповідей.

Як пише Зірка Ґренджа-Донська, це вже четверта така конференція про творчість поета, організована Оленою Шанко. Першу було проведено 1986 року в Ню Орлінсі, другу — 1987 року в Бостоні, третю — 1988 року в Гонолюлю, а четверту — в Чикаґо. Отже, наш земляк відомий українцям не тільки на Закарпатті, де, до речі, теж готується видання його творів у видавництві „Карпати".

Зірка Ґренджа-Донська щиро дякує землякам, що увіковічнили пам'ять її батька, назвавши його іменем вулицю у Міжгір'ї. Дякує за публікацію матеріялів про поета в закарпатській пресі, зокрема, в „Молоді Закарпаття", яка надрукувала і її лист із ЗСА про смерть батька. Вона радіє, що скоро побачить книжку батька, видану в його рідному краю. А ми, в свою чергу, вдячні їй за велику турботу в підготовці і виданні творів нашого незабутнього Василя Ґренджі-Донського.

П. Василенко
м. Мукачів
Закарпаття

ПРОПУЩЕНО СЛОВА

В Різдвяному посланні Єпископату УАПЦ (Соборноправної) в ч. 4 „Свободи" з 5-го січня, в четвертому уступі про молитви до Князя миру треба читати: „За відвернення кривавих наслідків цієї боротьби і за дарування волі всім поневоленим як найвищого дару Його любови до всіх людей на землі". — Ред.

Символіка Акту Злуки

Це праця мистця Юрія Коха з Мистецького Товариства „Шлях" зі Львова, який тепер перебуває в ЗСА на відвідинах в родини.